

**İlan siteleri
satılık ve
kiralık fabrika
kaynıyor**

SANAYİDE KAÇIŞ RÜZGARİ

Faiz yükü ve artan maliyetler, üretimi vurdu. Fabrikalar bir bir ilan sitelerinde satışa çıkarken, üretim tesisleri de küçülüyor. OSB'lerde aylarca kiracı bekleyen fabrika sayısının daha da artması bekleniyor

Kiralık-satılık fabrika konusunda Anadolu'da OSB'lerin daha da zor durumda olduğu, 1 yıldır kiracısını bekleyen fabrikaların olduğu aktarıldı.

Hülya K.
ORUÇOĞLU

ENFLASYONLA mücadelede 3 yıl geride kalırken, reel sektörün finansmana erişim sıkıntısı hem satılık-kiralık fabrika sayısını hem de işsiz sayısını artırdı. İlan platformlarına göre ülke genelinde satılık 2 bin 280, kiralık 4 bin 335 fabrika ve üretim tesisi bulunuyor, İstanbul'da son bir ayda satışa çıkarılan fabrika sayısı ise 250'yi buldu.

Satılık fabrika sayısının yıl sonuna doğru yükselmesi beklenirken, Organize Sanayi Bölgeleri'nde (OSB) üreticilerin çoğunun küçülmeye gittiği, bir yıldır kiralanmak için bekleyen büyük metrekarelik fabrikaların olduğu belirtildi. Mülk sahibi-kiracı firma sayısının arttığı aktarılırken, bazı firmaların kira ve çalışan ücretlerini ödemek yerine bu parayı faize yatırdığını öne sürdü.

'KİRAYI FAİZE YATIRANLAR VAR'

Gayrimenkul danışmanı Uğur Demirhas, "Piyasada çok fazla belirsizlik var. Yatırımlar durdu, firmalar küçülmeye gitti. Kiralamada iptaller var" dedi. "Eskiden söze binaen de hareket ediliyordu. Şimdi mülk sahibi fabrikasını kiralamak için 4 tane teminat mektubu istiyor" ifadelerini kullanan Demirhas, "Aylarca kirasını, çalışan maaşını ödemeyen bunu faize yatıran kiracı var" diye konuştu.

Demirhas, "Bu kadar durgun bir dönem yaşamamıştık" açıklamasını yaptı. Gayrimenkul danışmanı Mustafa Dönmez de "Yılın ilk yarısında, satılık fabrika sayısı ülke genelinde en az yüzde 50 arttı. Kiralamada talep daha da düşer, satılık fabrika sayısı daha da artar" dedi. "Tahsilatta, banka kredileri ile ilgili problem var" ifadelerini kullanan Dönmez, 4562 sayılı OSB kanununun değişmesi gerektiğini aktardı.

'Fabrikayı kapatıp kiraya veriyorlar'

İSTANBUL Sanayi Odası

Meclis Üyesi Gökhan Can, kredi faiz oranlarının geldiği noktayı eleştirerek, "Faiz oranları çok yüksek. Bu oranlar iş yaparak, üretmekten ödenen oranlar değil. Artık çoğu sanayici fabrikalarını kapatmak istiyor. Fabrikasını kapatıp kiraya veren firma sayısı

son zamanlar da çok fazla arttı. İstanbul'da Hadımköy, Beylikdüzü çevresinde kiralık tesisi sayısı yükseldi. Çoğu sanayici işlerini küçültme yoluna gidiyor ve atıl alanları kiraya çıkarıyor" dedi. Özellikle makine, tekstil, plastik sektörlerinde yarı mamul üreticilerinin küçülmeye gittiği belirtildi.

8.3 MİLYON BUZDOLABI ÜRETTİK

● Türkiye'de geçen yıl 1 milyon 216 bin 140 otomobil, 8 milyon 329 bin 500 ev tipi buzdolabı ve dondurucu, 334 milyon tonun üzerinde hazır beton, 1 milyon 266 bin kombi ve 774 bin 970 motosiklet üretildi. Bu tablo, Türkiye **sanayisinin** hem iç pazara hem de ihracata yönelik yüksek üretim kapasitesini koruduğunu ortaya koyarken, toplam üretimden satışların neredeyse yarısının **ISO 500** şirketleri tarafından gerçekleştirilmesi büyük ölçekli **sanayinin** ekonomideki ağırlığını bir kez daha gözler önüne serdi.

ÜRETİMİN YÜZDE 46'SINI SANAYİNİN DEVLERİ YAPTI

Türkiye'de **sanayinin** üretimden satışları 2025 yılında yüzde 27,7 artışla 24 trilyon lirayı aşarken, üretimin lokomotifi yine büyük **sanayi** kuruluşları oldu. **ISO 500** listesinde yer alan devler, üretimden satışların yüzde 46'sını üstlendi.

■ Türkiye'de **sanayinin** üretim gücü 2025 yılında yeni bir eşiği geride bıraktı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre girişimlerin üretimden gerçekleştirdiği satışlar geçen yıl yüzde 27,7 artarak 24 trilyon 28,7 milyar liraya yükseldi. Geçtiğimiz günlerde açıklanan **İstanbul Sanayi Odası (İSO) 500** araştırmasına göre ise Türkiye'nin en büyük 500 **sanayi** kuruluşunun üretimden satışları 11,1 trilyon liraya ulaştı. Böylece Türkiye'deki toplam üretimden satışların yaklaşık yüzde 46,2'sini yalnızca en büyük 500 **sanayi** şirketi gerçekleştirdi.

BURAK KARACA

sürdürdüğünü ortaya koydu. **ISO 500** şirketlerinin üretimden satışları 2025 yılında yüzde 28 artışla 8,7 trilyon liradan 11,1 trilyon liraya yükselirken, ülke genelindeki üretimden satış artışı da benzer şekilde yüzde 27,7 olarak gerçekleşti. Yaklaşık her iki liralık üretim satışının bir lirasının **ISO 500** şirketlerinden gelmesi, büyük **sanayi** kuruluşlarının üretim ve ihracattaki belirleyici rolünü bir kez daha gösterdi.

OTOMOTİV VE GIDA ÖNE ÇIKTI

TÜİK verilerine göre üretimden yapılan satışlarda en büyük payı yüzde 15,5 ile gıda **sanayi** ürünleri aldı. Gıdayı yüzde 10,2 ile ana metal **sanayi**, yüzde 9,7 ile motorlu kara taşıtları, treyler ve yarı treyler imalatı, yüzde

6,1 ile fabrikasyon metal ürünleri takip etti. Motorlu kara taşıtı üretiminde ise satış değerinin yüzde 83,1'i yalnızca beş ilde gerçekleşti. Kocaeli yüzde 34'lük payla ilk sırada yer alırken, Bursa yüzde 29,8, Sakarya yüzde 11,8, Aksaray yüzde 3,9 ve İzmir yüzde 3,6 pay aldı.

YÜKSEK TEKNOLOJİNİN PAYI SINIRLI KALDI

İmalat **sanayisinde** yüksek teknolojlili ürünlerin üretimden satışlardaki payı 2025 yılında yüzde 3,6 olarak hesaplandı. Düşük ve orta-düşük teknolojlili ürünler toplam satışların yüzde 67,5'ini oluştururken, orta-yüksek teknoloji grubunun payı yüzde 28,8 oldu. Ana **sanayi** grupları incelendiğinde ise satışların yüzde 43,8'ini ara malları, yüzde 23,7'sini dayanıksız tüketim malları ve yüzde 21,8'ini sermaye malları oluşturdu.

ÜRETİMİN LOKOMOTİFİ BÜYÜK SANAYİ

Veriler, Türkiye'de **sanayi** üretiminin büyük ölçekli işletmelerde yoğunlaşmayı

Güncel

Sanayide Dipten Dönüş Sinyalleri Güçleniyor

Türk sanayisinde dipten dönüş sinyalleri güçleniyor ancak toparlanma henüz kırılgan. Reel Kesim Güven Endeksi, sanayi üretimi ve PMI verileri üretim tarafında canlanmaya işaret ederken, zayıf istihdam, yüksek maliyetler ve finansman sorunları iyileşmenin kalıcılığına ilişkin soru işaretlerini koruyor.

● Remzi Akkök

Türk sanayisinde ikinci çeyrek itibarıyla toparlanma sinyalleri güçlenmeye başladı. Reel Kesim Güven Endeksi haziranda 102 seviyesine yükselirken, gelecek üç aya ilişkin üretim hacmi, iç piyasa siparişleri ve yatırım harcamalarına yönelik beklentilerde iyileşme görüldü. Sanayi üretiminin mart ayındaki daralmanın ardından nisanda yeniden büyümesi, PMI'nın son iki yılın en yüksek seviyesine çıkması ve ihracat siparişlerinin 20 ay sonra ilk kez artması üretim tarafındaki

canlanmayı destekledi. Buna karşın iç piyasa siparişlerindeki zayıf seyir, istihdamdaki gerileme, yüksek enflasyon beklentileri ve artan stoklar sanayideki toparlanmanın henüz tüm alanlara yayılmadığını gösterdi. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) haziran ayına ilişkin Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) verileri, sanayi sektöründe geleceğe yönelik beklentilerin güçlenmeye başladığına işaret etti. Mevsimsellikten arındırılmış endeks bir önceki aya göre 1 puan artarak

102 seviyesine yükseldi. Üretim, iç piyasa siparişleri ve yatırım harcamalarına ilişkin beklentilerde belirlenim iyileşme görüldü. Endeksin 100 eşik değerinin üzerinde kalmayı sürdürmesi, reel sektörde iyimserliğin korunduğunu ortaya koydu.

Sanayici gelecek üç aya ilişkin daha olumlu

Haziran ayında endeksi yukarı taşıyan en önemli unsurlar gelecek üç aylık üretim hacmi beklentisi, sabit sermaye yatırım harcamaları,

mevcut sipariş düzeyi ve son dönemde alınan siparişlerdeki iyileşme oldu. Veriler, sanayicilerin özellikle önümüzdeki üç aya ilişkin üretim planlarında daha olumlu bir görünüm benimsediğini gösterdi. İç piyasa siparişlerine yönelik beklentiler de güçlenirken, firmaların yatırım harcamalarına ilişkin değerlendirmelerinde de iyileşme gözlemlendi. Bu görünüm, son aylarda yavaşlayan ekonomik aktivitenin ardından sanayi sektöründe kademeli bir toparlanma beklentisinin oluştuğuna işaret ediyor. Bununla birlikte mevcut faaliyet koşullarında zayıf noktalar dikkat çekmeye devam etti. Son üç aya ilişkin değerlendirmelerde iç piyasa siparişlerinde azalış bildirenlerin ağırlığı artarken, üretim hacmindeki gerçekleşen artışın da önceki aya göre hız kestiği görüldü. Mevcut mamul mal stoklarının mevsim normallerinin üzerinde seyretmesi ise talebin henüz istenilen ölçüde güçlenmediğine işaret etti.

İhracat tarafında da karmaşık bir tablo öne çıkıyor. Son üç aylık dönemde ihracat siparişlerinde artış bildirenlerin sayısı yükselirken, önümüzdeki üç aya ilişkin ihracat siparişi beklentilerinin zayıflaması dikkat çekti. Bu durum, firmaların mevcut ihracat performansından memnun olmakla birlikte küresel talebe ilişkin temkinli duruşlarını koruduğunu gösteriyor. Öte yandan istihdam göstergeleri de toparlanmanın henüz tam anlamıyla güç kazanmadığını ortaya koydu. Gelecek üç aylık döneme ilişkin istihdam artışı beklentileri gerilerken firmaların üretim beklentilerindeki iyileşmeye rağmen yeni işe alımlar konusunda ihtiyatlı davrandıkları görüldü. Enflasyon cephesinde ise görece olumlu sinyaller öne çıktı. Son üç ayda maliyet artışı bildirenlerin ve önümüzdeki dönemde maliyet artışı bekleyenlerin oranı gerilerken satış fiyatı artış beklentilerinde de zayıflama görüldü. Reel sektörün 12 aylık dönem sonuna ilişkin üretici enflasyonu beklentisi yüzde 31,5'e gerileyerek dezenflasyon sürecinin

sanayici beklentilerine kademeli olarak yansımaya başladığını ortaya koydu. Verilere göre, sanayi sektöründe mevcut faaliyet koşullarından çok geleceğe ilişkin beklentilerde iyileşmenin öne çıktığı görüldü. Üretim, sipariş ve yatırım beklentilerindeki güçlenme toparlanma sinyali verirken istihdam, stoklar ve ihracat beklentilerindeki temkinli görünüm sektörün henüz güçlü bir büyüme evresine girmedikine işaret ediyor. Haziran ayına ilişkin Sektörel Enflasyon Beklentileri verileri, reel sektörün dezenflasyon sürecine ilişkin temkinli duruşunu koruduğunu ortaya koydu. Haziran ayında reel sektörün 12 ay sonrası yıllık enflasyon beklentisi bir önceki aya göre değişmeyerek yüzde 33,10 seviyesinde kaldı. Aynı dönemde piyasa katılımcılarının enflasyon beklentisi yüzde 23,81'e gerilerken, hanehalkının beklentisi ise 3,38 puanlık düşüşle yüzde 46,13 seviyesine indi. Böylece reel sektör ile piyasa katılımcıları arasındaki beklenti farkı yaklaşık 9 puana ulaşırken üreticilerin fiyat görünümüne ilişkin daha ihtiyatlı bir yaklaşım benimsediği görüldü.

Sanayi üretimi nisanda güçlü toparlandı

Mart ayında daralan sanayi üretimi nisan ayında güçlü bir

toparlanma kaydetti. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre sanayi üretimi martta yıllık yüzde 1,1 aylık yüzde 0,8 gerilemişti. Endeks nisanda ise yıllık yüzde 6, aylık yüzde 3,7 arttı. Nisan ayında kaydedilen aylık yüzde 3,7'lik yükseliş, mart ayındaki düşüşün ardından üretimde hızlı bir toparlanmaya işaret etti. Böylece sanayi üretimi ikinci çeyreğe güçlü bir başlangıç yaptı. Sanayi sektöründeki görünüm kapasite kullanım oranı verilerine de yansdı. TCMB verilerine göre imalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı haziran ayında bir önceki aya göre 0,3 puan artarak yüzde 74,5'e yükseldi. Mevsim etkilerinden arındırılmış kapasite kullanım oranı ise yüzde 74,3 olarak gerçekleşti. Kapasite kullanım oranındaki artış sanayi faaliyetlerinde toparlanmanın sürdüğünü gösterirken oran son yıllarda görülen yüzde 76-78 bandının altında kaldı. Mal grupları bazında bakıldığında farklılaşan bir görünüm ortaya çıktı. Ara mallarında kapasite kullanım oranı yüzde 75,2'den yüzde 75'e gerilerken dayanıksız tüketim mallarında yüzde 73,1'den yüzde 72,6'ya, dayanıklı tüketim mallarında ise yüzde 70,6'dan yüzde 67,9'a düştü. Yatırım mallarında ise kapasite kullanım oranı yüzde 70,3'ten yüzde 73,4'e yükseldi. Böylece haziran ayında

en belirgin artış yatırım malları grubunda gerçekleşti. Sektörel dağılımda en yüksek kapasite kullanım oranı yüzde 84 ile kağıt ürünleri sektöründe kaydedildi. Bu sektörü yüzde 83,9 ile ağaç ürünleri, yüzde 82 ile tütün ürünleri ve yüzde 78,4 ile diğer ulaşım araçları izledi. En düşük kapasite kullanım oranları ise yüzde 59,7 ile deri ürünleri, yüzde 67,1 ile makine-ekipman, yüzde 67,5 ile diğer imalatlar ve yüzde 68,9 ile basım sektörlerinde görüldü. Mart ve nisan ayı sanayi üretimi verileri ile haziran ayı kapasite kullanım oranı birlikte değerlendirildiğinde, sanayi sektöründe ikinci çeyrekte toparlanma eğiliminin sürdüğü görülürken kapasite kullanımının tarihsel ortalamaların altında seyretmesi faaliyetlerdeki iyileşmenin henüz sınırlı kaldığını ortaya koydu.

Yeni ihracat siparişleri 20 ay sonra ilk kez artış gösterdi

PMI verileri mayıs ayında üretim ve ihracat tarafında toparlanmanın öne çıktığını buna karşılık toplam siparişler ve istihdam göstergelerinde zayıf seyrin sürdüğünü ortaya koydu. **Istanbul Sanayi Odası**, Türkiye İmalat PMI verilerine göre nisan ayında 45,7 olan manşet endeks mayısta 49,8'e yükselerek mart 2024'ten bu yana en yüksek seviyesine çıktı. Endeks

50 eşik değerinin altında kalmayı sürdürse de faaliyet koşullarındaki bozulmanın belirgin şekilde yavaşladığı görüldü. Mayıs ayında üretim yeniden büyüme kaydederken yeni ihracat siparişleri de 20 aylık daralma döneminin ardından ilk kez artış gösterdi. Anket sonuçları, üretimdeki toparlanmada dış talepteki iyileşmenin etkili olduğunu ortaya koydu. Firmalar özellikle uluslararası pazarlarda talep koşullarının güçlendiğini belirtirken ihracat siparişlerindeki artış üretimin yeniden büyüme bölgesine geçmesini sağladı. Üretim endeksi mayıs ayında son 26 ayın ilk artışını kaydetti. Böylece nisan ayında gözlenen yavaşlamanın ardından imalat sanayinde yeniden büyüme süreci başladı. İhracattaki toparlanmaya karşın toplam yeni siparişler düşüş göstermeyi sürdürdü. Firmalar siparişlerdeki yavaşlamada belirsizliklerin fiyat artışlarının ve Orta Doğu'daki gelişmelerin etkili olduğunu bildirdi. Mayıs ayında satın alma faaliyetleri de iki yılı aşkın sürenin ardından ilk kez artış kaydetti. Ancak bu artışın bir bölümü firmaların tedarik zincirlerinde yaşanabilecek aksamalara karşı emniyet stoku oluşturmaktan kaynaklandı. Buna rağmen girdi stoklarındaki düşüş devam etti. İstihdam tarafında ise zayıf görünüm sürdü. Türk imalat

sanayisinde çalışan sayısı mayıs ayında da azaldı ve düşüş serisi 18 aya ulaştı. Bununla birlikte istihdamdaki gerileme yılın en düşük hızında gerçekleşti. Maliyet göstergeleri yüksek seviyelerini korudu. Firmalar özellikle akaryakıt, petrol, metal ve taşımacılık maliyetlerindeki artışlara dikkat çekerken girdi maliyetleri enflasyonu önceki aya göre yavaşlama gösterdi. Nihai ürün fiyatlarındaki artış hızı da geriledi. Mayıs ayında tedarik zincirlerindeki baskı da devam etti. Teslimat süreleri uzarken tedarikçi performansındaki bozulma yedinci aya taşındı.

Filiz Eryılmaz

Talep fiyatları yansımadan toparlanıyor

Bursa Uludağ Üniversitesi Öğretim Üyesi
Doç. Dr. Filiz Eryılmaz

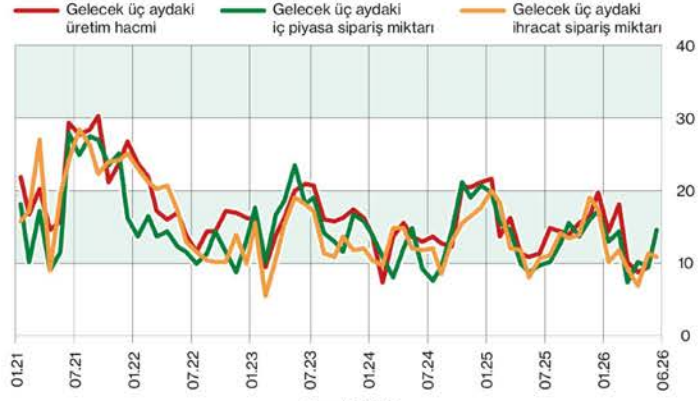
Bursa Uludağ Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Filiz Eryılmaz, Reel Kesim Güven Endeksi'nin sanayide dipten dönüş sinyali verdiğini ancak bu iyileşmenin henüz kalıcı bir toparlanma olarak değerlendirilmemesi gerektiğini söyledi. Endeksi yukarı taşıyan mevcut siparişler, son üç aya ilişkin sipariş miktarı ve gelecek döneme yönelik üretim beklentilerinin iç talepte kademeli bir canlanmaya işaret ettiğini belirten Eryılmaz, sıkı para politikası altında uzun süredir baskılanan talebin yeniden yavaş yavaş hareketlenmeye

başladığını ifade etti. Bu görünümün "yumuşak iniş" senaryosuyla uyumlu olduğunu vurgulayan Doç. Dr. Filiz Eryılmaz, ekonomide güçlü bir sıçrama değil, kontrollü bir normalleşme yaşandığını belirterek, "Ortada coşkulu bir canlanma yok. Endeks hâlâ geçmiş yıllardaki 110-115 bandının belirgin şekilde altında. Bu nedenle tek aylık veriye bakarak trendin tamamen değiştiğini söylemek için erken" değerlendirmesinde bulundu.

İç siparişlerdeki toparlanmanın dezenflasyon süreciyle çelişmediğine dikkat çeken Eryılmaz, talepteki iyileşmeye rağmen maliyet artışını bildiren firma sayısının azalmasını, fiyat artışı beklentilerinin gerilemesinin ve üretici enflasyonu beklentisinin yüzde 31,5 seviyesine inmesinin önemli bir gösterge olduğunu söyledi. "Talep fiyatlara yansımada toparlanıyor. Bunun nedeni canlanmanın oldukça düşük bir tabandan başlaması ve hâlâ sınırlı kalması" diyen Eryılmaz, talebin hızlanması halinde ilerleyen dönemde fiyatlama davranışlarının yeniden baskı oluşturabileceğini kaydetti. İhracat ve istihdam beklentilerindeki zayıflığın ise büyümenin kompozisyonu açısından dikkatle izlenmesi gerektiğini belirten Bursa Uludağ Üniversitesi Öğretim Üyesi, büyümenin yeniden ağırlıklı olarak iç talebe dayanmasının orta vadede cari denge ve dezenflasyon açısından risk oluşturabileceğini ifade etti. Eryılmaz, "İdeal olan büyümenin yalnızca iç talep değil, ihracat ve yatırımla da desteklenmesi" diyerek daha dengeli bir büyüme yapısının önemine işaret etti. Haziran verilerinin TCMB'nin hedeflediği dengeye yakın bir görünüm sunduğunu belirten Doç. Dr. Filiz Eryılmaz, ekonomik aktivitede sert bir daralma yaşanmazken fiyat beklentilerindeki iyileşmenin devam etmesini olumlu değerlendirdi. Yatırım beklentilerindeki toparlanmanın arz kapasitesini destekleyerek orta vadede enflasyon baskılarını hafifletebileceğini dile getiren Eryılmaz, buna rağmen

REEL SEKTÖRÜN ÜRETİM VE İÇ PİYASA SİPARİŞ BEKLENTİLERİ GÜÇLENİYOR

tek aylık anket sonuçlarıyla kalıcı bir denge oluştuğu sonucuna varılamayacağını vurguladı. "TCMB bu tabloyu faiz indirim sürecini destekleyen ancak acele ettirmeyen bir teyit olarak değerlendirebilir. Asıl belirleyici olan fiyatlama davranışlarındaki iyileşmenin ve hizmet enflasyonundaki çözülmenin devam edip etmeyeceği olacak" ifadelerini kullandı.

Selim Kasapoğlu:

Kalıcı bir trendden ziyade kontrollü bir toparlanma sinyali

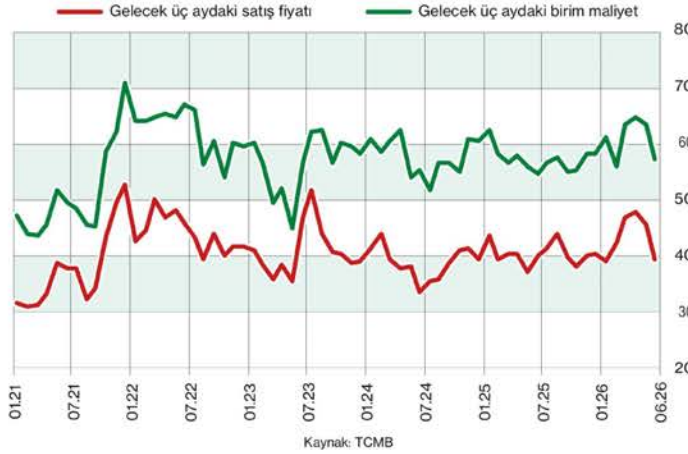

Denizli Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selim Kasapoğlu

Denizli Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selim Kasapoğlu,

Reel Kesim Güven Endeksi ile sanayi üretimindeki iyileşmenin iç talepte kontrollü bir toparlanmaya işaret ettiğini ancak sahada henüz güçlü ve yaygın bir canlanmanın hissedilmediğini söyledi. Haziran ayında RKGE'nin 102 seviyesine yükselmesi ve iç piyasa sipariş beklentilerindeki artışın olumlu sinyaller verdiğini belirten Kasapoğlu, nisan ayında sanayi üretiminde görülen yıllık yüzde 6'lık artışın da bu görünümü desteklediğini ifade etti. Bununla birlikte Denizli Sanayi Odası Başkanı, kapasite kullanım oranlarının hâlâ tarihsel ortalamaların altında seyrettiğine dikkat çekerek tekstil, makine ve deri gibi sektörlerde üretim iştahının istenilen seviyeye ulaşmadığını vurguladı. Denizli özelinde gıda, bazı makine alt kolları ve tüketim ürünlerinde iç pazara yönelik hareketlenme gözlemlendiğini aktaran Kasapoğlu, buna karşın tekstil, mermer ve makine sektörlerinde dış talep kaynaklı baskının sürdüğünü belirtti. "Ortadoğu'daki jeopolitik gelişmeler nedeniyle bazı siparişlerin Türkiye'ye yönelmesini kalıcı bir trendden çok kısa vadeli ve kontrollü bir toparlanma sinyali olarak değerlendiriyoruz" dedi. İç piyasadaki hareketliliğe rağmen ihracat cephesindeki zayıflığın devam ettiğini dile getiren Denizli Sanayi Odası

SANAYİCİNİN MALİYET BASKISI AZALIYOR

Yönetim Kurulu Başkanı Selim Kasapoğlu, sanayicinin bugün yalnızca iç dinamiklerden değil küresel ekonomideki gelişmelerden de aynı anda etkilendiğini kaydetti. Avrupa ekonomisindeki yavaşlama, jeopolitik riskler, ticaret savaşları ve küresel talepteki zayıflığın ihracatçı sektörler üzerinde baskı oluşturduğunu belirten Kasapoğlu, yüksek faiz, baskılanmış kur, finansmana erişim güçlüğü ve artan üretim maliyetlerinin de reel sektörün rekabet gücünü zayıflatıldığını söyledi. "Bugün sanayici açısından sorun yalnızca finansmanın maliyeti değil, finansmana ulaşabilmek de başlı başına bir problem haline geldi" diyen Kasapoğlu, daha güçlü bir toparlanma için finansman koşullarının iyileştirilmesi, üretim maliyetleri üzerindeki baskının hafifletilmesi ve rekabetçiliği destekleyen dengeli bir kur yapısının önemine dikkat çekti. Üretim beklentileri yükselse de istihdam tarafındaki temkinli görünümün sürdüğünü belirten Selim Kasapoğlu, firmaların mevcut belirsizlikler nedeniyle yeni işe alımlarda çekimser kaldığını ifade etti. Son bir yılda imalat sanayinde 120 binin üzerinde istihdam kaybı yaşandığını hatırlatan Kasapoğlu, işletmelerin yeni çalışan istihdam etmekten önce mevcut kadrolarıyla verimliliği

artırmaya odaklandığını söyledi. Maliyet baskılarının devam etmesine rağmen firmaların bu artışları satış fiyatlarına aynı ölçüde yansıtmadığını söyleyen Selim Kasapoğlu, özellikle işçilik, finansman ve üretim girdilerindeki yükseliş nedeniyle imalat sanayisinde maliyetlerin son iki yılda dolar bazında yüzde 30'un üzerinde arttığını kaydetti. Talebin kırılgan, küresel rekabetin ise yoğun olduğu bir dönemde üreticilerin pazar kaybetmemek adına kârlılıklarından fedakarlık ettiğini belirten Kasapoğlu, "Türk sanayicisi bugün önemli ölçüde pazarını koruma mücadelesi veriyor. Bu nedenle fiyatlamada davranışlarında da oldukça temkinli bir yaklaşım görüyoruz" ifadelerini kullandı. Uzun vadeli ve kalıcı bir toparlanmanın finansmana erişimin kolaylaştığı, öngörülebilirliğin arttığı ve üretim ile ihracatı destekleyen bir ekonomik iklimle mümkün olacağını vurgulayan Denizli Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı, "Sanayicinin beklentisi ayrıcalık değil, rekabet edebileceği koşulların oluşturulmasıdır. Üretim gücümüzü ve ihracat kapasitemizi koruyabildiğimiz ölçüde Türkiye ekonomisinin sürdürülebilir büyümesine daha güçlü katkı sağlayabiliriz" değerlendirmesinde bulundu.

Ayhan Zeytinoğlu

Reel ve kalıcı bir canlanma yaratabilmek için yapısal reformlar gerekiyor

Kocaeli Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Zeytinoğlu

Kocaeli Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Zeytinoğlu, haziran ayında Reel Kesim Güven Endeksi'nde görülen yükselişin ve iç piyasa siparişlerindeki iyileşmenin sanayide dipten dönüş sinyali verdiğini ancak bunun kalıcı bir canlanma olarak değerlendirilmesi için henüz erken olduğunu söyledi. İç talepte ertelenen tüketimin devreye girmesi ve stokların normalleşmesinin toparlanmayı desteklediğini belirten Zeytinoğlu, Kocaeli Sanayi Odası'nın haziran ayı kapasite anketinde de üretim ve kapasite kullanımında sınırlı bir iyileşme gözlemlendiğini ifade etti. İhracat siparişlerinde ve özellikle savunma sanayi kaynaklı üretimde hareketlenme yaşandığını aktaran Zeytinoğlu, buna karşın talep yetersizliği ve finansmana erişim sorunlarının firmaların beklentilerinde temkinli duruşun sürmesine neden olduğunu vurguladı. "RKGE'nin 102 seviyesine yükselmesi olumlu bir sinyal verse de bunu güçlü ve kalıcı bir canlanma olarak değerlendirmek için erken" dedi. Kalıcı toparlanmanın yapısal politikalarla desteklenmesi gerektiğinin altını çizen Kocaeli Sanayi Odası

Başkanı, geçmiş dönemde uygulanan reformların doğrudan yabancı yatırımlarda önemli bir ivme yarattığını hatırlattı. Ayhan Zeytinoğlu, 2002 yılında 566 milyon dolar olan net doğrudan yabancı yatırım girişinin 2007 yılında 18 milyar doların üzerine çıktığını, aynı dönemde doğrudan yabancı yatırımların milli gelire oranının da yüzde 4,58 seviyesine ulaştığını belirterek, "Reel ve kalıcı bir canlanma yaratabilmek için finansman maliyetlerini azaltacak ve sanayi üretimini destekleyecek yapısal reformların hayata geçirilmesi gerekiyor" değerlendirmesinde bulundu.

Üretim ve sipariş beklentilerinin iyileşmeye rağmen istihdam tarafında aynı ivmenin görülmediğine dikkat çeken Zeytinoğlu, firmaların mevcut belirsizlikler nedeniyle yeni istihdam konusunda temkinli davrandığını söyledi. TÜİK verilerine göre istihdam edilen kişi sayısının 356 bin kişi azalarak 32 milyon 166 bine gerilediğini, sanayide ücretli çalışan sayısının yüzde 2,4, imalat sanayinde ise yüzde 2,7 azalarak 4,5 milyonun altına düştüğünü hatırlatan Kocaeli Sanayi Odası Başkanı, siparişlerdeki hareketliliğin istihdamda daha güçlü yansımaları için hem talebin kalıcı hale gelmesi hem de finansmana erişimin kolaylaşmasının kritik önem taşıdığını ifade etti. Enflasyondaki yavaşlamaya rağmen üretim maliyetleri üzerindeki baskının devam ettiğini vurgulayan Ayhan Zeytinoğlu, özellikle enerji, işçilik, finansman ve aramalı maliyetlerinin reel sektörün rekabet gücünü zorlamaya devam ettiğini söyledi. Döviz kurundaki artışın maliyet artışlarının gerisinde kalmasının ihracatçı firmalar üzerinde ciddi baskı oluşturduğunu belirten Zeytinoğlu, bu durumun somut sonuçlarının görülmeye başlandığını ifade etti. Kocaeli'nde yatırımı bulunan dünyanın önde gelen otomotiv güvenlik sistemleri üreticilerinden birinin Türkiye'deki üretimini durdurma kararı aldığını aktaran Zeytinoğlu, "Türkiye'deki

YATIRIM HARCAMASI BEKLENTİLERİ YÜKSELİRKEN İSTİHDAM BEKLENTİLERİ GERİLEDİ

işçilik maliyetleri artık Yunanistan'ın yaklaşık iki katına çıktı. İtalya ile aynı seviyede, Fransa'nın ise oldukça yakınına ulaşmış durumda. Bu tablo uluslararası rekabet gücümüzü zorluyor" ifadelerini kullandı.

Kocaeli Sanayi Odası'nın haziran ayı kapasite anketinin de benzer bir tablo ortaya koyduğunu belirten Kocaeli Sanayi Odası Başkanı, üretim beklentilerinde sınırlı iyileşme görülmesine rağmen talep yetersizliği ve finansman sıkıntısının firmaların önündeki en önemli sorunlar olmayı sürdürdüğünü kaydetti.

Haziran ayında üretim hacminde artış bekleyen firmaların oranı yükselirken, ortalama birim maliyetlerinin artacağını öngören firma oranında sınırlı gerileme yaşandığını aktaran Zeytinoğlu, buna rağmen geleceğe ilişkin beklentilerde iyiyatın korunduğunu söyledi. "Sanayi üretimi devam ediyor ancak geleceğe yönelik beklentiler henüz tam anlamıyla olumlu değil. Kur, maliyetler ve finansman sorunlarına kalıcı çözümler üretildiğinde sanayicimiz üzerindeki baskı da azalacaktır" değerlendirmesinde bulundu.

